

It was determined that the activities of social monitoring can be carried out by public bodies and public associations and non-governmental organizations. There were established the basic tasks of social monitoring and main monitoring tool. The author was accented attention to the urgent problems of policing the monitoring of state social standards and regulations and its financial security.

Key words: social security, state social guarantees, cost of living, social monitoring.

Стаття надійшла до редакції 26.03.2012 р.

Прийнято до друку 27.04.2012 р.

УДК 316.61:32

І. П. Акіншева

АГЕНТИ ПОЛІТИЧНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ

Розвиток України як громадянського суспільства багато в чому залежить від успішності політичної соціалізації майбутнього електорату. Проблема політичної соціалізації молодого покоління пов'язана з процесом демократизації нашого суспільства, де на першому місці стоїть проблема особистості.

Людина не народжується політиком, як не народжується вона й особистістю, чи, тим більше, громадянином. І громадянином, й особистістю її визнає суспільство, виховавши в неї відповідні якості. Для громадянина це законслухняність і лояльність до суспільства, його політичної системи і відповідної політичної культури.

Метою статті є характеристика агентів політичної соціалізації.

У традиціях вітчизняних психолого-педагогічної й соціологічної наук проблеми політичної соціалізації розглядались в основному через проблеми політичного виховання, політичного навчання й освіти. У дослідженнях В. Байкової, В. Васильєва, Д. Гілязітдинова, А. Деркача, П. Позднякова, Ф. Шереги, А. Яковлева та ін. аналізувались канали й механізми політичної пропаганди й агітації, їх результативність, вплив на формування політичних переконань.

Окремі аспекти політичної соціалізації достатньо широко представлено в науковій літературі. Філософсько-соціологічні аспекти відображено в працях А. Бандури, Н. Недикова, Д. Істона, Б. Скінера, Е. Швачко та ін. Політологічні проблеми висвітлено в роботах С. Рощина, С. Разуваєва, В. Павловського, Е. Головахи, В. Пухляка, С. Макеєва, А. Надточія, Е. Шестопада. Питання політичного виховання розкрито в дослідженнях Н. Гаврилова, І. Жадан, О. Кожемякіна, Л. Лепіхова, С. Максименко.

Політична соціалізація – це процес включення індивіда в політичну систему через передання йому досвіду даної системи та суспільства, що виникло на її основі та закріплене в політичній культурі. Тобто це процес взаємодії індивіда і політичної системи, метою якого є адаптація індивіда до даної системи, перетворення його на особистість громадянина. Значною мірою політична соціалізація є керованим процесом. Державі не байдуже, які громадяни виховуються у суспільстві, як вони ставляться до пануючих у ньому правових норм і політичних цінностей. Ще Аристотель писав, що справжнім мірилом політичної системи є той тип громадянина, якого вона виховує. Згідно з таким поглядом, хорошою є держава, що «продукує» хороших громадян [1].

Агенти політичної соціалізації відіграють найважливішу роль у процесі її розвитку й становлення. До безпосередніх агентів політичної соціалізації належать політичні інститути й організації – держава, політичні партії, рухи, політичні еліти й лідери. Сукупність цих чинників створює політичну систему суспільства, яка з допомогою політичних механізмів прагне контролювати й спрямовувати політичну поведінку особистості. Агенти політичної соціалізації виступають також способами й засобами вираження політичної активності особистості, її політичного самоствердження. На різних етапах розвитку особистості й у різних країнах на перший план висувуються різні агенти, залежно від конкретних обставин політичного життя, особливостей політичного устрою суспільства й т. ін.

До агентів політичної соціалізації належать не тільки власне політичні, але й ті, що не стосуються безпосередньо політики: сім'я, ровесники, однокурсники, сусіди по гуртожитку, система освіти в цілому, церква, професійні, студентські організації, культурні й спортивні об'єднання й т. ін. Важливими агентами політичної соціалізації є ЗМІ, які справляють сильний вплив на формування особистості [2, с. 21].

Первинний інститут, в якому започатковується політична соціалізація індивіда, - це сім'я. Сім'я - унікальний соціум, що живе за законами системно-функціональної достатності, де суб'єкти об'єднані сукупністю міжособистісних відносин, що формуються у спільній діяльності та проявляються в любові, прив'язаності, інтимності. Сім'я - осередок відносин, прийнятих у даному мовному середовищі, соціокультурній спільності, її традицій, обрядів і звичаїв. Сім'я здійснює базову соціалізацію, опосередковує вплив як культурних, так і соціально-політичних змін, регулює відносини між людьми, сприяє прилученню до загальнолюдських цінностей. Сім'я - основна ланка, здатна забезпечити входження людини у великий, складний і повний суперечностей світ суспільних відносин. Вона була і залишається вагомим інститутом політичної соціалізації з раннього дитинства. Основні принципи демократії підказують напрямки перших кроків до політичної соціалізації. Очевидно, що ці принципи можуть бути реалізовані лише в

тому разі, коли особистість має достатній рівень культури політичного мислення як основного елемента політичної свідомості та політичної культури [3, с. 23].

Більш ефективним, ніж закони в справі передачі громадянського досвіду молоді є шкільне виховання. Тому держава повинна здійснювати свій вплив через систему народної освіти на підростаюче покоління до моменту повного формування його духовності, моральних принципів.

Зміст цінностей та ідей, які прищеплюються молодому поколінню, а також методи переконання в різних країнах різні. Необхідно лише врахувати, що деколи програмні уроки менш ефективні, ніж існуюче оточення майбутнього громадянина – приклад учителя в ставленні до демократії, історії нації, культури; висвітлення матеріалу в підручниках під відповідним кутом зору (або без нього); формальні щоденні ритуали; патріотичні пісні; позакласні заходи; дискусійні клуби; участь самоврядуванні.

У школі, в змісті й організації освіти – доля національного відродження в Україні. Достатньо залишити школу попередньою – з її авторитаризмом і лицемірством, з казенною байдужістю до дитини, зі спалахами ворожості до їхні батьків – і шкільний конвеєр і далі без упину постачатиме суспільству молоде покоління із застарілими, безсистемними напівзнаннями, відлучене від праці, позбавлене моральної, політичної і громадянської культури. Молодь буде позбавлена будь-якої надії на самоутвердження, самовираження, самовдосконалення, у неї пропаде мета і смисл будь-яких позитивних мотивів для навчання, роботи, творчості, політичної діяльності.

Чим вищий рівень освіти, тим вищий інтерес молоді до Учасі в політиці. Адже існує прямий зв'язок між освітою, підготовкою молоді та усвідомленням нею факту впливу Уряду на розвиток індивідуума; інтересом молоді до політичного життя, обсягом і широтою знань та суджень про політику, бажанням обговорювати політику. Більш високий рівень освіти асоціюється зі зростанням віри у можливість учасі в житті суспільства і зі зміцненням почуття впевненості в собі і віри в інших [3].

Коли ведемо мову про процес політичної соціалізації індивіда, можемо зробити наголос на головних факторах, які впливають на цей процес. Це – власний життєвий досвід; міжособистісні комунікації; соціальні інститути; та, як специфічний фактор, ЗМК, які дають можливість кожному бажаючому скористатися „спільним” досвідом, поданим у вигляді різних форм і змістів.

Нині у нас спостерігається підсилення процесів стихійної політичної соціалізації. Вони відбуваються в складних політичних, економічних, соціальних умовах, адже одна система цінностей була дискредитована, а інші, засновані на принципах демократії, ще не закріпилися в масовій свідомості та поведінці. Колапс політичної соціалізації має свій прояв, перш за все, на рівні політичних систем, партій, організацій, інститутів. Масово втрачається довіра до влади,

офіційних політичних структур, відмова їх підтримувати, політичний абсентеїзм, зневіра в тому, що особиста участь може вплинути на політичний процес. Проте усвідомлення можливостей варіантів поведінки, скасування обмежень сприяють подальшому вивільненню від прорадянських механізмів політичної соціалізації.

Та аж ніяк не можна констатувати, що новий політико-соціалізуючий механізм уже склався. Він лише формується під впливом кризових ситуацій в соціально-економічній та політичній сферах. При цьому простежуються дві тенденції. З одного боку, демократичні перетворення посилюють потребу в політичному розвитку особистості, в її активному включенні до політичного процесу. З іншого – зберігається тенденція до відчуження людини від держави і політики. Ситуація ускладнюється тим, що соціальні інститути та структури влади, будучи каналами офіційної політичної соціалізації, часто продовжують „апелювати” до раніш сформованих патерналістських і конформістських уявлень, орієнтацій та переконань громадян. Домінуючі раніш ціннісно-політичні уявлення і установки, традиційні стереотипи політичної поведінки вступають у протиріччя із завданнями демократичного реформування суспільства [3]

Процес формування політичної культури, а отже й політичної свідомості молодого покоління шляхом політичної соціалізації, пов'язаний з усвідомленням себе як громадянина, політично дієздатної особистості, є складний і тривалий. Формування громадянина, патріота своєї країни є важливою потребою нашого суспільства. Дієвою є роз'яснювальна, просвітницька робота в поширенні політико-психологічних знань, яку здійснюють різні інститути політичної соціалізації (сім'я, школа, громадські та політичні організації). Розуміння соціально-психологічних детермінант політичної свідомості молодого покоління, що формується в процесі соціалізації, дозволить побудувати таку систему психолого-педагогічних впливів, яка сприяла б підвищенню політичної активності не лише молодого покоління, а й суспільства в цілому.

Вироблення стійких переконань, позицій, світогляду є важливою складовою політичної соціалізації індивіда. Розвинута політична свідомість стає гарантією стабільної політичної участі громадянина в суспільному житті, чіткої ідеологічної орієнтації, без якої неможлива „політична людина”.

Список використаної літератури

- 1. Колодій А.** Політологія / А. Колодій. – К. : Ельга – Н., 2000.
- 2. Загородній Б. І.,** Курило В. С., Савченко С. В. Політична соціалізація студентської молоді: досвід, тенденції, проблеми / Б. І. Загородній, В. С. Курило, С. В. Савченко. – К. : Генеза, 2004.
- 3. Костюк М. В.** Роль політичної соціалізації у формуванні громадянина / М. В. Костюк. – Мат. І Всеукр. науково – практ. конфер. – К., 2010. – С. 23.

Акіншева І. П. Агенти політичної соціалізації

Дана стаття аналізує агентів, які впливають на формування політичної соціалізації. До агентів політичної соціалізації належать сім'я, ровесники, однокурсники, сусіди по гуртожитку, система освіти в цілому, церква, професійні, студентські організації, культурні й спортивні об'єднання й т. ін.

Ключові слова: соціалізація, політична соціалізація, агенти політичної соціалізації, сім'я.

Акиншева И. П. Агенты политической социализации

Данная статья анализирует агентов, которые влияют на формирование политической социализации. К агентам политической социализации относятся семья, ровесники, однокурсники, соседи по общежитию, система образования в целом, церковь, профессиональные, студенческие организации, культурные и спортивные объединения и т.п.

Ключевые слова: социализация, политическая социализация, агенты политической социализации, семья.

Akinsheva I. P. Agents of political socialization

In the article were analyzed agents which influence on forming of political socialization. To the agents of political socialization family, persons of the same the age, однокурсники, neighbours, belong on a dormitory, system of education on the whole, church, professional, student organizations, cultural and sporting associations, etc.

Keywords: socialization, political socialization, agents of political socialization, family.

Стаття надійшла до редакції 26.03.2012 р.

Прийнято до друку 27.04.2012 р.

УДК 364-781.5

Є. Г. Дєдов

САМОМЕНЕДЖМЕНТ В СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ

У практиці соціальної роботи першорядною є проблема ефективності як співвідношення цілей, витрат і коефіцієнту корисної дії у наданні клієнтам відповідної допомоги. Вищесказане пояснюється тим, що соціальні служби не мають достатніх ресурсів, не вистачає кадрів соціальної роботи, соціальні працівники перевантажені працею.

За цих обставин вагомим і оптимізуючим фактором соціальної роботи виступає соціальний працівник, здатний керувати власним робочим навантаженням.